

И.Я.Яковлев – Аслă Вĕрентекенĕмĕр.

Чăваш çенĕ сырулăхне йĕркелесе, пуçарса янă сын Иван Яковлевич Яковлев пулнă. Вăл чăваш историне тăван халăха çутта кăларас енĕпе, улăпла ёçсем тунипе çеç мар, чăваш литературине аталанма, культурине пур енлĕн ешерме пулăшнине те кĕрсе юлнă.

Иван Яковлевич Яковлев 1848 çулхи ака уйăхĕн 25-мĕшĕнче Тутарстан Республикине кĕрекен Течĕ районĕнчи Кăнна Кушки ялĕнче суралнă. Унăн кун-çулĕ вăрăм, йывăр, анчах та телейлĕ пулнă. Вăл тăван халăхшăн питĕ нумай ёç тунă: Чĕмпĕрти чăваш шкулне йĕркеленĕ, чăваш сырулăхне пуçарса янă, чăваш, тутар, мăкшă ачисем валли нумай школ уснă. XIX ĕмĕрĕн 70-мĕш çулĕсенче Иван Яковлев чăваш ачисем валли алфавит йĕркеленĕ, букварь, учебниксем кăларнă, вĕрентÿ методикине хатĕрленĕ.

Иван Яковлевич Яковлев ячĕ чăваш халăхĕшĕн яланах хисеплĕ те числă пулнă. Унăн чапĕ халăхсем хушшинче сÿлтан-сÿл анлăрах сарăлса пырать. Чăваш хресченĕсем И. Я. Яковлева «çутта кăларакан», «ăс паракан», «пирĕн ыра сыннăмăр» тесе чĕннĕ, вăл уснă школăн ёçĕсене пысăка хурса хакланă. «Чăваш школĕ пирĕншĕн хĕвел вырăнне пулчĕ», «Чăваш школĕ хресчен куçне усрĕ» тенисем халичченех упранса юлнă.

И. Я. Яковлев чăваш сырулăхĕшĕн, наци чĕлхи аталанăвĕшĕн, халăх культуришĕн пысăк ёç тунă, нумай вай хунă. Çавăнпа та унăн ячĕ чаплă, сумлă, хисеплĕ ята тивĕслĕ пулчĕ.

Чăваш чĕлхин пĕлтерĕшĕ ÿссех пырать. Вăл Чăваш Республикин патшалăх чĕлхи те пулса тăчĕ. И.Я.Яковлев пуçарса янă чĕлхене пысăк пуянлăх вырăнĕнче шутланать. Тăван чĕлхепе калаçса эпир хамăр шухăш-туйăма палăртатпăр, чуна усатпĕр. Халĕ хулари школсенче те чăвашла тăрăшса вĕренме тăрăшатпăр, чăваш чĕлхипе иртекен тĕрлĕ конкурссенче хутшăнатпăр. Мăн асаттемĕр чĕлхине манас марчĕ, яна яланах упраса пырасчĕ пирĕн.

Кашни кун И. Я. Яковлев пурăннă тата ёçленĕ вăхăтсем пиртен инçете юлса пырасçĕ. Анчах та палă сынсен ёçĕсем тата йслă шухăшĕсем

кивелмессё, вёсем сáмрăк арушăн питё сывăх тата питё кирлэ пулса тăраççё.
Иван Яковлевич чăваш халăхёшён тăрăшнине эпир халё ытти халăхпа пёр
тан, савăнпа паянхи пурнăçра сёне технологирен юлма пултараймастпър.

Тăван халăхне сÿтта кăларакан сумлă та чаплă педагогăн, Иван Яковлевич
Яковлевăн, ятне Раçсейре те, ун тулашёнче те лайăх пёлессё. Унăн сÿр ёмёре
пынă нумай енлэ ёсё-хёлё халăхсем хушшинче самана пёлтерёшлэ пулса ис-
торие кёрсе юлнă, тёнчери тёрлэ сёршивсенче ыра ята тивёснё.

И. Я. Яковлевăн сáваплă та пархатарлă ёсне малалла та аталантарса
пырасчё, чёлхене сÿлти шайра тытса пыма тăрăшасчё пирён.

Хатёрлекенё-
Сёне Шупашкарăн 3-мёш вăтам шулта
11А класра вёренекен Филимонов Роман

Ертсе пыраканё: чăваш чёлхипе литературине
Вёрентекен Нестерова О.Г.